

Toespraak Kamervoorzitter Patrick Dewael
Koningsdag, 15 november 2019

Sire,
 Mevrouw,
 Monseigneur,
 Mevrouw de Voorzitster van de Senaat,
 Mevrouw de Eerste Minister,
 Dames en Heren in uw ambten en hoedanigheden,
 Waarde Collega's,
 Dames en Heren,

Op vrijdag 25 oktober werd Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Elisabeth, Hertogin van Brabant, 18 jaar.

Tijdens de viering die voor deze feestelijke gelegenheid in het Koninklijk Paleis gehouden werd, leerden we de prinses kennen als een plichtsbewuste, maar ook als een leergierige, ruimdenkende, geëngageerde en bovenal optimistische jongedame.

Le dix-huitième anniversaire de la princesse Elisabeth constitue, pour la Chambre des représentants et le Sénat, l'occasion de s'intéresser, dans le cadre de cette célébration de la Fête du Roi, aux héritiers de la couronne que notre pays a connus depuis 1831.

Bien que la succession au trône soit évidemment régie par la Constitution, cette même Constitution reste à ce jour muette à propos de la personne du successeur au trône.

Toch speelden alle opeenvolgende kroonprinsen niet enkel een symbolische, maar ook een algemeen-maatschappelijke en zelfs een politieke rol. Denken we maar aan de vroeggestorven prins Boudewijn van België, die tussen 1887 en zijn overlijden in 1891 door de jonge Vlaamse beweging tot een bijna Messiaanse figuur verheven werd.

De kroonprinsen hebben een titel -in de meeste gevallen die van 'Hertog van Brabant'- en een eigen wapenschild, ze genieten een dotatie en sommigen van hen verblijven in een eigen residentie. Dat ze meerderjarig werden op hun 18de verjaardag toen de burgerlijke meerderjarigheid nog op 21 jaar vastgelegd was, wijst op hun bijzondere juridische positie. En om in het huwelijk te treden zonder zijn of haar recht op de kroon te verliezen, dient de troonopvolger nog steeds de toestemming van de Koning te verkrijgen.

Les princes héritiers ont tous bénéficié d'une éducation et d'une formation particulières destinées à les préparer à leurs futures tâches, lesquelles sont bien sûr d'ordre protocolaire, mais touchent également aux domaines économique-commercial, militaire et politique. Citons les nombreuses missions commerciales emmenées par les héritiers du trône, ou encore leurs activités en tant que sénateur de droit. Dans une optique historique, et *a fortiori* dans celle de l'histoire du droit, il

serait d'ailleurs intéressant d'examiner plus en détail la fonction de sénateur de droit sous l'angle de sa finalité, de son évolution et des droits qui y sont rattachés.

Valt dus over de positie en over de rol van onze Belgische kroonprinsen heel wat te zeggen, dan geldt dat evenzeer voor hun persoon. Wat weten we over hun individuele eigenheid, over hun ambities? En waren die individuele eigenschappen en ambities verenigbaar met wat van hen -als troonopvolger en nadien, voor de meesten, als staatshoofd- verwacht werd?

Sire,
Madame,
Monseigneur,
Mesdames et Messieurs,

À l'occasion d'une petite exposition mise sur pied par la Chambre et le Sénat en collaboration avec les Archives du Palais royal, nous mettons en lumière la vie des successeurs au trône au travers de quelques documents historiques marquants. Vous aurez tout à l'heure l'occasion de visiter cette exposition.

Mais c'est surtout à Madame Gita Deneckere qu'il revient aujourd'hui de nous éclairer sur la personne des héritiers du trône, leur statut et les fonctions qu'ils ont exercées tout au long de notre histoire nationale longue de près de 190 ans.

Mevrouw Deneckere is doctor in de geschiedenis en hoogleraar aan de Universiteit Gent, waar ze momenteel decaan is van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte. Haar eerste grote publicatie gaat terug tot 1997, toen ze haar boek *Sire, het volk mort* publiceerde, een briljante studie van het sociaal protest in België tussen 1831 en 1918. Gaandeweg verruimde ze haar onderzoeksveld tot de politieke geschiedenis, de publieksgeschiedenis, de gender history en de laatste jaren ook de geschiedenis van de monarchieën in Europa. Steunend op haar talrijke specialismen, bracht professor Deneckere met haar boek over Leopold I een meesterlijk portret van onze eerste vorst. Ze won met dat werk een aantal prestigieuze wetenschappelijke prijzen, waaronder de Henriëtte de Beaufort-prijs van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde in 2013 en de Prix Jean Stengers van de Académie royale de Belgique in 2014.

Graag verleen ik professor Deneckere nu het woord.